

ZSEBTOLVAJ, Mexikóváros, 1950

*»AZ olyan nagyfokú
szaporodási sebesség, amely a létért
folyó küzdelemhez vezet«*

A FAJOK EREDETE

CHARLES DARWIN

AMIÓTA én az élőlényeket nem külön teremtetteknek látom, hanem olyan lények egyenes leszármazottainak, melyek az első kambriumi rétegek lerakódása előtt éltek, szinte megismerülnek a szememben. A múlt alapján biztosak lehetünk abban, hogy egyetlen ma élő faj sem fogja átvinni változatlan mását a távoli jövőbe. Sőt, a ma élő fajok közül kevesen hagynak örökül bármiféle utódot. Az ugyanis, ahogyan az általunk ismert valamennyi élőlény csoportokba rendeződik, azt mutatja, hogy az egyes nemzetségekben a legtöbb faj végleg kipusztult anélkül, hogy utódokat hagyott volna hátra, sőt sok nemzetségben minden faj erre a sorsra jutott. Annyiban látnoki szemmel tekinthetünk a jövőbe, hogy megjósolhatjuk: a ma leggyakoribb, legjobban elterjedt fajok, az egyes osztályok nagy, uralkodó csoportjaihoz tartozó fajok lesznek azok, amelyek végül győzni fognak, és még újabb uralkodó fajokat fognak létrehozni. Minthogy az összes mai életforma a kambrium előtti korban éltek egyenes leszármazottja, biztosak lehetünk abban, hogy a nemzedékek szokásos egymásutánja sohasem szakadt meg, és egyetlen katasztrófa sem pusztította el az egész Földet. Ezért némi bizalommal tekinthetünk a hosszú, biztos jövőbe. És mivel a természetes kiválasztás csakis az egyes élőlények javára működhet, ezért valamennyi testi és szellemi vonás a további tökéletesedés irányában fog változni.

Érdekes dolog megállni egy kuszán benőtt part mellett, amelyet sokféle növény borít, madarak dalolnak a bokrokban, a levegőben rovarok röpködnek, és férgek másznak a nedves földben, és eltűnődni azon, hogy mindezeket a finom gonddal szerkesztett formákat, amelyek annyira különbözők, és amelyek oly bonyolult módon függenek egymástól, egytől egyig olyan törvények hozták létre, melyek ma is működnek körülöttünk. Ezek a törvények pedig, a legtagabb értelemben véve, nem mások, mint a növekedés, a szaporodás, az öröklés (ami majdhogynem szükségszerűen következik a szaporodásból), a változékonyság (amely az életkörülmények közvetlen és közvetett hatásától, valamint a használattól és a nemhasználattól függ), az olyan nagyfokú szaporodási sebesség, amely a létért folyó küzdelemhez vezet; és mindezek következtében a természetes kiválasztás, amelyből a jellegek szétválása és a kevésbé fejlett formák kipusztulása adódik. Így a természetben folyó harcból, éhségből és halálból közvetlenül az elképzelhető legmagasztosabb eredmény: a magasabb rendű állatok létrejötte következik. Felemelő elképzelés ez, amely szerint a Teremtő az életet a maga különféle erőivel együtt eredetileg csupán néhány, vagy csak egyetlen formába lehelte bele, és miáltal bolygónk a gravitáció megmásíthatatlan törvényét követve keringett körbe-körbe, ebből az egyszerű kezdetből kiindulva végtelenül sokféle, csodálatos és gyönyörű forma bontakozott ki – és teszi ma is.

[A FAJOK EREDETE, 1859, ford. Kampis György.

In: Természetes kiválasztás útján, Typotex Kiadó, Bp., 2000, 430–431. o.]

ORÁNGUTÁN ÉS CSIRKE A BRISTOLI ÁLLATKERTBEN, Anglia, 1979

» VÉGTELENÜL sokféle, csodálatos
és gyönyörű forma «